

Sygnatura akt VIII C 575/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu VIII Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Kurdziel

Protokolant: Aleksandra Klepacz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. we W.

sprawy z powództwa S. M.

przeciwko F. M.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 czerwca 2017 r. powód S. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego F. M. kwoty 2.784,26 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, nadto wniósł o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego oraz opłaty od pozwu. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że w związku ze śmiercią E. M. (1) spadek po niej na podstawie ustawy nabyli syn S. M. w udziale wynoszącym 1/2 części oraz F. M. w udziale wynoszącym 1/2 części. Powód podał, że w skład spadku po zmarłej E. M. (1) wchodziły również długi spadkowe w postaci zobowiązań z tytułu niespłaconych kwot z kredytu zaciągniętego przez E. M. (1), o czym powód został zawiadomiony przez bank. W skład spadku weszły zatem zobowiązania z tytułu umowy kredytowej nr (...) oraz umowy kredytowej nr (...) zawartych przez E. M. (1) w (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W., łącznie z tytułu ww. umów kredytowych zadłużenie w kwocie 5.568,52 zł zostało w całości spłacone na rzecz Banku przez powoda S. M. w 2015 i 2016 r. Powód wskazał, że spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe z tytułu ww. umów kredytowej, w związku zaś z tym, że spadkobierca S. M. spłacił całość zadłużenia w kwocie 5.568,52 zł, żąda spłaty połowy tej kwoty 2.784,26 zł przez F. M. – drugiego spadkobiercy. Powód wyjaśnił, że żąda odsetek za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2017 r., bowiem pozwany nie zapłacił ww. kwoty w terminie do 20 stycznia 2017 r. wskazanym przez powoda w pisemnym wezwaniu do zapłaty z dnia 15 grudnia 2017 r.

W odpowiedzi na pozew (k. 18) pozwany F. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany przyznał, że zarówno on, jak i powód jako zstępni zmarłej E. M. (1), nabyli po niej spadek w udziale wynoszącym po 1/2 każdy z nich. Pozwany przyznał nadto, że w skład spadku wchodziły długi spadkowe w postaci niespłaconych przez zmarłą zobowiązań wobec banku (...) S.A., wynikających z umów nr (...). Pozwany wyjaśnił, że w dniu 21 lipca 2015 r. bank skierował do niego wezwania do zapłaty kwoty w wysokości 6.536,30 zł wynikającej z umowy nr (...) oraz kwoty w wysokości 1.837,35 zł wynikającej z umowy nr (...), w odpowiedzi na powyższe wezwania pozwany pismem z dnia 29 lipca 2015 r. zażądał od banku kopii zawartych przez E. M. (1) umów kredytowych, a następnie, po ich otrzymaniu, w piśmie z dnia 19 listopada 2015 r. podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, że zobowiązania wynikające z umów przedawniły

się odpowiednio w kwietniu 2014 r. (umowa nr (...)) oraz w maju 2015 r. (umowa nr (...)). Pozwany wskazał, że w odpowiedzi na zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia, pismem z dnia 26 lutego 2016 r. bank oświadczył, że uznaje za zasadne powołanie się na zarzut przedawnienia i nie będzie dochodził od F. M. spłaty zadłużenia. Pozwany argumentował, że wobec powyższego powództwo oparte na art. 1034 § 1 k.c. winno być oddalone. W dalszej kolejności powód podniósł zarzut nieudowodnienia wysokości roszczenia, wskazał, że dochodząc kwoty 2.784,26 zł, stanowiącej połowę kwoty spłaconego do banku zadłużenia, powód przedstawił zaś dowód zapłaty na rzecz banku kwoty w łącznej wysokości 3.712,53 zł, z pisma banku wynika zaś, że wierzyciel podjął uchwałę o rozliczeniu umowy poprzez umorzenie pozostałych do spłaty należności.

Na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. powód podtrzymał swoje stanowisko, podniósł, że dokumenty załączone przez pozwanego nie pozwalają zweryfikować zarzutu z art. 371 k.c. i twierdzeń o przedawnieniu roszczeń, w szczególności pozwany nie dołączył umów i innych dokumentów przesłanych pozwanemu przez bank. Ponadto podniósł, że w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty pozwany nie przesłał stanowiska banku, podał, że pozwany po otrzymaniu od banku wezwania do zapłaty nie skontaktował się z powodem. Pozwany również podtrzymał swoje stanowisko, powołał się na zarzut przedawnienia podniesiony w piśmie z dnia 19 listopada 2015 r., nadto wskazał, że nie jest wiadomym, jaka kwota została przez bank umorzona. Pozwany cofnął zarzut co do wysokości dokonanych przez powoda wpłat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadek po E. M. (1), zmarłej w dniu 21 marca 2011 r. w B., na podstawie ustawy nabyli w udziałach po 1/2 części każdy z nich – syn S. M. oraz syn E. M. (2).

Bezsporne

W dniu 20 kwietnia 2009 r. E. M. (1) zawarła z (...) Bankiem S.A. z siedzibą we W. umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) do kwoty 4.700 zł na okres jednego roku, tj. do dnia 20 kwietnia 2010 r. Nadto w dniu 1 marca 2010 r. E. M. (1) zawarła z (...) Bankiem S.A. z siedzibą we W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę 6.367,66 zł na okres od dnia 1 marca 2010 r. do dnia 15 maja 2012 r.

Dowód:

- Umowa o przyznanie limitu kredytu nr (...) z dnia 20 kwietnia 2009 r., k. 34-35,
- Umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 1 marca 2010 r., k. 30-33.

Pismem z dnia 20 czerwca 2015 r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. poinformował powoda S. M., że zgodnie z wiedzą banku należy on do kręgu spadkobierców E. M. (1), w związku z czym wezwał powoda do spłaty zadłużenia wynikającego z umowy nr (...) zawartej przez E. M. (1) w kwocie 6.451,92 zł, zaznaczając, że kwota ta nie stanowi całości zadłużenia z uwagi na nienaliczenie odsetek.

Dowód:

- (...) Bank (...) S.A. z dnia 20 czerwca 2015 r., k. 7.

W dniu 10 września 2015 r. powód S. M. uiścił na rzecz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. kwotę 3.300 zł tytułem „Spłata części”, zaś w dniu 6 kwietnia 2016 r. kwotę 412,53 zł tytułem „Spłata kredytu po zmarłej E. M. (1)”.

Dowód:

- Polecenie przelewu z dnia 10 września 2015 r. oraz z dnia 6 kwietnia 2016 r., k. 10.

Pismem z dnia 14 października 2016 r. skierowanym do (...) Bank (...) S.A. z siedzibą W. potwierdził wywiązanie się ze zobowiązania z tytułu umowy nr (...), w związku z czym bank nie będzie kierował roszczeń w stosunku do spadkobierców.

Dowód:

- (...) Bank (...) S.A. z dnia 14 października 2016 r., k. 8.

Pismem z dnia 28 października 2016 r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą W. poinformował powoda S. M., że po przeanalizowaniu sprawy (...) Bank (...) S.A. podjął uchwałę o rozliczeniu umowy nr (...) poprzez umorzenie pozostałych do spłaty należności, które winni spłacić spadkobiercy E. M. (1).

Dowód:

- (...) Bank (...) S.A. z dnia 28 października 2016 r., k. 9.

Pismem z dnia 15 grudnia 2016 r., doręczonym w dniu 20 grudnia 2016 r., powód S. M. wezwał pozwanego F. M. do zapłaty kwoty 2.784,26 zł do dnia 20 stycznia 2017 r. tytułem spłaty połowy długów spadkowych z umów kredytowych nr (...) po zmarłej E. M. (1).

Dowód:

- Przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 15 grudnia 2016 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 11-12.

Pismem z dnia 21 lipca 2015 r. (...) Bank (...) S.A. poinformował pozwanego F. M., że zgodnie z jego widzą pozwany należy do kręgu spadkobierców po zmarłej E. M. (1), w związku z czym wzywa go do zapłaty zadłużenia w kwocie 1.837,35 zł z tytułu zawartej przez E. M. (1) umowy kredytu nr (...) oraz zadłużenia w kwocie 6.536,30 zł z tytułu zawartej przez E. M. (1) umowy kredytu nr (...), zaznaczając, że ta ostatnia kwota nie stanowi całości zadłużenia z uwagi na naliczane odsetki.

Dowód:

- (...) Bank (...) S.A. z dnia 21 lipca 2015 r., k. 22,
- (...) Bank (...) S.A. z dnia 21 lipca 2015 r., k. 23.

W odpowiedzi na wezwania do zapłaty pismem z dnia 29 lipca 2015 r. F. M. wezwał (...) Bank (...) S.A. do przesłania kopii zawartych przez E. M. (1) umów kredytowych oraz dokonanych przez Bank wypowiedzeń umów kredytowych, nadto zwrócił się o informację, czy zobowiązania były objęte zabezpieczeniem oraz czy byli ustanawiani poręczyciele.

Dowód:

- Pismo pozwanego z dnia 29 lipca 2015 r., k. 24.

Pismem z dnia 19 listopada 2015 r. pozwany poinformował (...) Bank (...) S.A., że po dokonaniu analizy przesłanych przez bank dokumentów, roszczenia banku wynikające ze wskazanych na wstępie umów wygasły odpowiednio w kwietniu 2014 r. oraz w maju 2015 r., w związku z powyższym nie ma podstaw do dochodzenia ich zapłaty od pozwanego.

Dowód:

- Pismo pozwanego z dnia 19 listopada 2015 r., k. 25.

Pismem z dnia 26 lutego 2016 r. (...) Bank (...) S.A. poinformował pozwanego, że uznaje za zasadny zarzut przedawnienia i nie będzie dochodził spłaty zadłużenia wynikającego z umowy nr (...), jednakże zadłużenie będzie widoczne w księgach banku.

Dowód:

- (...) Bank (...) S.A. z dnia 26 lutego 2016 r., k. 26.

Przed spłatą zadłużenia powód S. M. nie skontaktował się z pozwanym F. M. w celu ustalenia wspólnego stanowiska wobec (...) Bank (...) S.A. Wezwanie do zapłaty powód skierował do pozwanego dopiero spłacie części zadłużenia. Powód nie wystąpił do banku o udostępnienie umów zawartych przez E. M. (1).

Dowód:

- Przesłuchanie strony – powoda S. M. na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r., protokół elektroniczny i protokół skrócony, 00:22:27-00:28:06, k. 36 verte.

Pozwany F. M. o zadłużenia matki dowiedział się w lipcu 2015 r. z pisma (...) Bank (...) S.A. Pozwany utrzymywał kontakt z matką, nie wiedział o jej zadłużeniach.

Dowód:

- Przesłuchanie strony – pozwanego F. M. na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r., protokół elektroniczny i protokół skrócony, 00:29:23-00:34:12, k. 36 verte-37.

Po śmierci E. M. (1) nikt nie korzystał z przyznanego jej limitu kredytowego nr (...). Po dokonanej przez S. M. spłacie zobowiązań E. M. (1), między stronami nastąpił dział spadku po E. M. (1), nie dokonano w nim rozliczeń spłat S. M..

Bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Bezsporne w sprawie było, że spadek po E. M. (1), zmarłej w dniu 21 marca 2011 r., na podstawie ustawy nabyli w udziałach po 1/2 części powód S. M. i pozwany F. M.. Strony nie kwestionowały, że w skład spadku po zmarłej wchodziły długi spadkowe w postaci niespłaconych przez zmarłą zobowiązań wobec banku (...) S.A., wynikających z umów nr (...). Pozwany nie kwestionował również, że powód spłacił część zadłużenia z ww. umów. Bezsporne pozostawało, że do chwili działu spadku spadkobiercy ponosili solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Mając na względzie zarzuty pozwanego rozstrzygnięcia wymagało, czy wobec zaniechania powoda po wezwaniu go przez bank do zapłaty, tj. wobec nieskorzystania z zarzutu przedawnienia, powodowi przysługuje roszczenie regresowe przeciwko pozwanemu z tego tytułu, stosownie do jego udziału. Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został zatem na podstawie niebudzących wątpliwości Sądu okoliczności bezspornych, jak i na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, których autentyczność również nie była przez strony kwestionowana. Za wiarygodne uznał też Sąd przesłuchanie stron.

Stosownie do przepisu art. 1034 § 1 k.c. do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Wierzyciel spadkowy może więc żądać spełnienia całości świadczenia od każdego ze współspadkobierców, od kilku spośród nich lub od wszystkich wspólnie. W tej sytuacji mają bowiem zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego dotyczące solidarności dłużników (art. 366 i następne k.c.). Stosownie zaś do przepisu art. 366 k.c. spełnienie świadczenia przez jednego ze współspadkobierców zwalnia pozostałych. Dopiero z chwilą dokonania działu spadku pomiędzy współspadkobierców

ustaje ich odpowiedzialność solidarna, co w sprawie nastąpiło już po spłaceniu przez powoda S. M. zadłużenia E. M. (1), każdy z nich odpowiada od tej chwili samodzielnie w stosunku do wielkości swojego udziału (art. 1034 § 2 k.c.) i obciąża go część długu proporcjonalna do wielkości przypadającego mu udziału w spadku. Z chwilą działu ustają związki łączące współspadkobierców z tytułu wspólności majątku spadkowego. Mając na względzie, że dłużnicy do chwili działu spadku odpowiadają za długi spadkowe solidarnie, zastosowanie mają zatem przepisy o solidarności dłużników, wskazać należy, że zgodnie z art. 371 k.c. dłużnik solidarny nie może swoim zachowaniem, polegającym na działaniu lub zaniechaniu pogorszyć sytuacji prawnej współdłużników, zarówno wobec wierzyciela, jak i pozostałych dłużników - w stosunkach regresowych między nimi. Skutkiem zaś zachowania się jednego z dłużników solidarnych w sposób szkodzący współdłużnikom solidarnym jest to, że zachowanie to wywołuje skutek wyłącznie wobec dłużnika, który tak się zachował, nie ma z kolei wpływu na prawa i obowiązki pozostałych dłużników. Jak wyjaśnia się w orzecznictwie, działania w rozumieniu art. 371 k.c. to zarówno czynności prawne, jak i faktyczne skierowane do wierzyciela i osób trzecich, w szczególności uznanie roszczenia, zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, przyjęcie bardziej uciążliwych warunków zobowiązania, jak również zbycie, uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu świadczenia, pozbawienie wierzytelności zabezpieczenia lub ograniczenie takiego zabezpieczenia itp. Zaniechania, o których mowa w art. 371 k.c., to przede wszystkim opóźnienie lub zwłoka w spełnieniu świadczenia, ale także nieskorzystanie z przysługującego zarzutu lub niepodjęcie innej czynności, którą dłużnik mógł podjąć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2015 r. V CSK 83/15, LEX nr 1929879).

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że nieskorzystanie przez powoda S. M. z przysługującego mu zarzutu przedawnienia stanowi właśnie zaniechanie, o którym mowa w art. 371 k.c., a w związku z tym, winno one mieć konsekwencje wyłącznie dla sytuacji prawnej powoda, nie zmienia natomiast sytuacji współdłużnika – pozwanego. Skoro zatem powód, mimo możliwości żądania od wierzyciela dostępu do dokumentów umowy pożyczki i umowy o przyznanie limitu kredytowego, a co za tym idzie, możliwości analizy ich postanowień, spłacił część zadłużenia spadkodawczyni, nie może w chwili obecnej domagać się zapłaty od pozwanego, który skutecznie uchylił się od zaspokojenia roszczenia banku. Jak wynika przeprowadzonych w sprawie dowodów z dokumentów w postaci umowy o przyznanie limitu kredytowego nr (...) z dnia 20 kwietnia 2009 r. oraz umowy pożyczki nr (...) z dnia 1 marca 2010 r., obie umowy zostały zawarte na czas określony – umowa o przyznanie limitu kredytowego do dnia 20 kwietnia 2010 r., umowa pożyczki gotówkowej do dnia 15 maja 2012 r., po śmierci zaś spadkodawczyni, co było bezsporne, nie dochodziło już do korzystania z limitu kredytowego. W ocenie Sądu, konieczność zastosowania w rozpoznawanej sprawie trzyletniego terminu przedawnienia była jednoznaczna. Termin taki przepis art. 118 k.c. nakazuje łączyć z roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, przy czym wystarczy, że działalność taką prowadzi tylko strona dochodząca roszczenia, które wiąże się z tą działalnością.

Zdaniem Sądu, mając na względzie okoliczności sprawy, powód winien w pierwszej kolejności przed jakąkolwiek spłatą na rzecz (...) Bank (...) S.A. skontaktować się z pozwanym jako współdłużnikiem solidarnym. Powód miał bowiem świadomość, że wobec braku w tamtej chwili działu spadku, spadkobiercy odpowiadali za długi spadkowe solidarnie. Dywagacje na temat tego, czy korzystniejsze dla dłużników będzie spełnienie zobowiązania naturalnego, czy jego dalsze figurowanie w kartotekach banku, są dla niniejszej sprawy bezprzedmiotowe. Pozwany był bowiem uprawniony do podniesienia zarzutu przedawnienia i to jego zaniechanie w tym zakresie stało się przyczyną oddalenia powództwa.

Jeśli zaś chodzi o umorzenie zadłużenia przez bank, wskazać należy, że nastąpiło ono w październiku 2016 r., a zatem już po spłacie części zadłużenia przez powoda. Zdaniem Sądu, takie stanowisko banku wynikało raczej ze spostrzeżenia co do możliwości podniesienia zarzutu przedawnienia przez powoda. Rację należy przyznać pozwanemu, że powodowi przysługiwało takie samo prawo zapoznania się w pierwszej kolejności z dokumentami banku, poddania ich analizie, a w dalszej kolejności - do rozważania możliwości podniesienia stosownych zarzutów. W konsekwencji uznać należało, że powód zaspokajając wierzytelność wynikającą z umów kredytu zawartych przez spadkodawczynię, naruszył zasadę nieszkodzenia współdłużnikowi, wynikającą z art. 371 k.c.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Powód, którego powództwo nie zostało uwzględnione, jest stroną przegrywającą. W związku z powyższym, wobec żądania pozwanego, S. M. jest obowiązany do zwrotu na rzecz F. M. kosztów procesu, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 900 zł (§ 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U.2015.1804 z dnia 2015.11.05, obowiązującego w dniu wniesienia pozwu) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd orzekł jak w pkt II sentencji wyroku.